

Statutul Special al Ținutului Secuiesc din România

Preambul

Având în vedere principiile constituționale ale autonomiei locale, descentralizării și deconcentrării serviciilor publice;

Recunoscând că minoritățile/comunitățile naționale istorice/autohtone din România sunt factori constitutivi al statului român;

Ținând cont de angajamentele asumate de reprezentanții poporului român la Marea Adunare Națională de la Alba Iulia din 1 decembrie 1918 că „fiecare popor se va instrui, administra și judeca în limba sa proprie prin indivizi din sânul său”;

Pe baza principiului subsidiarității;

Considerând că autoritățile administrației publice locale reprezintă unul dintre principalele fundamente ale oricărui regim democratic;

Conștient că dreptul cetățenilor de a participa la rezolvarea treburilor publice face parte din principiile democratice comune tuturor statelor membre ale Uniunii Europene și că la nivel local, județean, regional acest drept poate fi exercitat în modul cel mai direct prin existența autorităților administrației publice locale împuternicite cu responsabilități efective care să le permită o administrație și în același timp eficientă ca urmare a apropierii de cetățeni;

Pe baza prevederilor din Carta Europeană a Autonomiei Locale, Recomandarea 1201 a Consiliului Europei cu referire la un protocol adițional la Convenția Europeană a Drepturilor Omului privind drepturile persoanelor aparținând minorităților naționale, adoptată în 1993 de Adunarea Parlamentară a Consiliului Europei, Convenția Cadru pentru Protecția Minorităților Naționale, Recomandările de la Lund, cu privire la Participarea Efectivă a Minorităților Naționale la Viața Publică ale OSCE din septembrie 1999, Rezoluția 1334 (2003) al APCE privind experiențele pozitive ale regiunilor autonome ca sursă de inspirație pentru rezolvarea conflictelor în Europa, Rezoluția 1985 (2014) și Recomandarea 2040 (2014) al APCE privind situația și drepturile minorităților naționale în Europa, Carta Europeană a Limbilor Regionale sau Minoritare, Regulamentul (CE) nr. 1059/2003 al Parlamentului European și al Consiliului din 26 mai 2003 și Legea nr. 86/1945 privind statutul minorităților naționale;

Bazându-se pe faptul că pe teritoriul denumit Ținutul Secuiesc de-a lungul istoriei a funcționat un statut special de autonomie administrativă;

Având în vedere că în majoritatea țărilor Uniunii Europene există forme de autonomii teritoriale sau personale funcționale;

Parlamentul României adoptă prezenta lege:

Titlul I.

Înființarea regiunii „Ținutul Secuiesc”

Capitolul I. Dispoziții generale

Art. 1. Ținutul Secuiesc se constituie ca o regiune autonomă având personalitate juridică în cadrul statului unitar și indivizibil România, pe baza principiilor autonomiei locale garantate de Constituție și prezentului statut, cuprinzând unități administrative din județele Covasna, Harghita și Mureș.

Art. 2. În cadrul Regiunii, egalitatea în fața legii a tuturor cetățenilor, indiferent de apartenența lor lingvistică sau etnică, precum și respectarea particularităților etnice și culturale este garantată.

Art. 3. (1) Regiunea cuprinde comunele, orașele și municipiile din județele Covasna, Harghita și Mureș.

(2) Forma și condițiile particulare ale autonomiei regiunii Ținutul Secuiesc sunt cele prevăzute de prezentul statut. Fără a prejudicia dispozițiile privind drapelul României și stema țării, regiunea, precum și județele componente au steagurile și stemele proprii aprobate de consiliul regional, respectiv consiliile județene.

Capitolul II. Atribuțiile regiunii

Art. 4. În acord cu prevederile Constituției și a principiilor ordinii juridice ale României, precum și cu respectul obligațiilor internaționale și cu interesul național, [cu principiul] protecției minorităților lingvistice locale, regiunea are competențe normative în următoarele domenii:

- a) organizarea serviciilor regionale și a personalului acestora;
- b) organizarea colectivităților locale, precum și a limitelor teritoriale ale acestora;
- c) expropriere pentru cauză de utilitate publică pentru lucrările de interes regional fără a prejudicia competențele statului respectiv ale județelor;
- d) organizarea și ținerea cărților funciare;
- e) organizarea Inspectoratului Regional pentru Situații de Urgență;
- f) organizarea serviciului spitalicesc regional;
- g) organizarea Camerei de Comerț Regional;
- h) dezvoltarea și controlul cooperativelor;
- i) asistență în lucrările publice realizate de alte organisme publice din teritoriul regiunii;
- j) organizarea instituțiilor publice de binefacere și asistență socială de nivel regional;
- k) organizarea și înființarea creditului funciar, respectiv al creditului agricol;
- l) organizarea de structuri NUTS 4 și limitele teritoriale ale acestora.

Art. 5. (1) În materia asigurărilor sociale regiunea are dreptul să adopte norme pentru completarea dispoziției legii și facultatea de a constitui instituții autonome corespunzătoare.

(2) Prin decizia Consiliului Regional se poate constitui Casa de Asigurări de Sănătate Regională fără a prejudicia reglementările patrimoniale în domeniu.

(3) Prestațiile acestei case în favoarea celor interesați nu pot fi inferioare celor existente.

Art. 6. (1) După consultarea populației, regiunea poate iniția înființarea de comune noi sau modificarea limitelor teritoriale ori numele celor existente și solicita Guvernului înaintarea proiectului de lege spre Parlament.

(2) Parlamentul va dezbate în procedură de urgență inițiativa legislativă.

Capitolul III. Atribuțiile județelor

Art. 7. Județele au competențe normative în completarea celor prevăzute în art. 91 al Legii nr. 215/2001 în următoarele materii:

- a) utilizarea toponimelor fără a prejudicia obligativitatea bilingvismului pe teritoriul Ținutului Secuiesc;
- b) protejarea și conservarea patrimoniului material și imaterial;
- c) organizarea micilor proprietăți agricole;
- d) artizanat;
- e) exploatarea miniere incluzând apele minerale și termale, carierele de piatră și exploatarea turbei;

- f) vânatul și pescuitul;
- g) comunicațiile și transportul de interes județean incluzând reglementările tehnice de exploatare a instalațiilor teleferice;
- h) turism și industrie hotelieră cuprinzând reglementările privind funcționarea ghidurilor și a instructorilor de schi;
- i) agricultură, păduri și corp forestier, patrimoniu zootehnic și ihtiologic, institute fitopatologice, sindicate din cooperative agricole și stațiuni de cercetare agricolă, servicii antigrindină, bonificații;
- j) înființarea și funcționarea comisiilor comunale și județene pentru asistența muncitorilor și în materie de angajare;
- k) comerț;
- l) eliberare de certificate de atestare a calificărilor profesionale;
- m) constituirea și funcționarea comisiei județene de controlul muncii;
- n) dezvoltarea producției industriale;
- o) utilizarea apelor publice cu excepția celor folosite pentru marele hidrocentrale;
- p) organizarea și administrarea arhivelor județene;
- q) delegarea de competențe la structuri de nivel NUTS 4.

Art. 8. (1) Județele au posibilitatea de a adopta, în completarea dispozițiilor legale, acte normative în materie de angajare cu posibilitatea înființării propriilor servicii în afara celor existente în cadrul Ministerului Muncii.

(2) Agenții comunitari de servicii de investiții sunt aleși pe baza normelor adoptate de organele statului, după consultarea președintelui consiliului județean sau al primarului interesat.

(3) Cetățenii rezidenți în județele Ținutului Secuiesc indiferent de apartenența lor la o comunitate națională sau vechimea rezidenței au prioritate la angajări pe teritoriul acestor județe.

Art. 9. (1) Județele pot autoriza deschiderea și transferul sucursalelor bancare sau agențiilor de credit cu caracter local, județean și regional, după avizul ministerului de finanțe.

(2) Dreptul de a deschide sau transfera în județe de sucursale bancare sau agenții de credit este acordat de ministerul de finanțe cu avizul județului respectiv.

(3) Consiliul Județean numește președintele și vicepreședintele Casei [Județene] de Economii și Consemnații cu avizul Ministerului de Finanțe.

Art. 10. Avizul județului este obligatoriu pentru concesionarea comunicațiilor și a transportului prin liniile care traversează teritoriul județului respectiv.

Art. 11. Avizul județului este obligatoriu și pentru lucrările de amenajare a apelor curgătoare și necurgătoare. Autoritatea competentă la nivel național și județul elaborează împreună, anual un plan de coordonare a lucrărilor de amenajare a apelor curgătoare și necurgătoare.

Art. 12. Utilizarea apelor publice de către stat și județ în cadrul competențelor respective are loc pe baza unui plan general elaborat în consens de reprezentanții autorității naționale și județene competente.

Art. 13. (1) Dacă normele generale privind dezvoltarea economică nu prevăd un sistem diferit de finanțare, Ministerul Economiei atribuie județelor Ținutului Secuiesc cote părți de credit anual înscris în bugetul de stat prevăzut pentru ajutorul acordat întreprinzătorilor mici și mijlocii. Cotele părți sunt determinate după avizul județului respectiv și înscris în bugetul de stat. Creditele vor fi utilizate de comun acord între minister și județ. În cazul în care guvernul intervine cu fonduri proprii pentru finanțarea în județele Ținutului Secuiesc în scopul executării planului național de construcții școlare, aceste sume se pot folosi numai cu acordul județului respectiv.

(2) Județele Ținutului Secuiesc vor utiliza propriile fonduri destinate obiectivelor de asistență socio-culturală în proporție directă cu ponderea fiecărei comunități naționale și ținând cont de importanța necesităților acestor comunități cu excepția cazurilor extraordinare care necesită intervenții urgente.

Capitolul IV. Dispoziții comune aplicabile regiunii și județelor

Art. 14. (1) În limitele competențelor normative ale regiunii sau județului, competențele administrative care până la intrarea în vigoare a prezentei legi erau în atribuția statului, sunt exercitate după caz de regiune sau de județele Ținutului Secuiesc.

(2) Atribuțiile județelor corespunzătoare legii în vigoare rămân neschimbate dacă ele sunt compatibile cu prezentul statut.

(3) Statul poate delega printr-o lege organică alte atribuții de administrație pe care le deține către regiune, județe sau autoritățile publice locale.

(4) Delegările de competențe administrative ale statului, chiar și cele prevăzute în prezenta lege pot fi modificate sau revocate printr-o lege organică.

(5) Politica externă, cea monetară și apărarea națională, inclusiv organizarea și conducerea serviciilor secrete, rămân în competența exclusivă al statului și nu pot fi modificate prin lege.

(6) În Ținutul Secuiesc va funcționa cel puțin o agenție a Băncii Naționale Române având competențele pe care le au celelalte agenții ale acesteia.

Art. 15. Prin lege organică pot fi atribuite și alte competențe normative regiunii sau județelor decât cele prevăzute în prezentul statut.

Art. 16. (1) Regiunea poate delega din atribuțiile administrative [ale] județelor sau comunelor competențe pentru funcționarea serviciilor publice. În materia situațiilor de urgență această delegare către județe este obligatorie.

(2) Județele pot delega din funcțiile lor administrative către municipii, orașe și comune competențe pentru utilizarea serviciilor publice.

Art. 17. (1) În județele Ținutului Secuiesc învățământul preuniversitar cu limba de predare română sau maghiară este asigurat de profesori care au limba maternă limba de predare. Predarea celeilalte limbi se efectuează de profesori a căror limbă maternă este acea limbă. Predarea acestei de-a doua limbi este obligatorie în școlile primare începând cu clasa a doua.

(2) Limba germană, respectiv romani, poate fi folosită la cererea părinților în învățământul primar, gimnazial sau liceal în localitățile unde prezența comunității respective o face necesară. Dacă comunitatea vorbitorilor de limbă germană sau romani depășește 20% din numărul total al locuitorilor și în școlile cu limbă de predare română sau maghiară se va preda și limba germană sau romani, după caz.

(3) Înscrierea unui elev într-o școală având oricare limbă de predare se realizează doar prin simpla solicitare a părinților, sau, după caz, a părintelui în a cărui creștere se află copilul, ori a reprezentantului legal al copilului. Înscrierea astfel solicitată este obligatorie. Împotriva refuzului de înscriere părintele sau tutorele legal se poate adresa instanței de contencios administrativ competent.

(4) În inspectoratele școlare din județele Ținutului Secuiesc ponderea inspectorilor școlari va reprezenta ponderea comunităților române, respectiv, maghiare din județ și toți inspectorii trebuie să cunoască ambele limbi, iar în județele unde există învățământ cu limbă de predare germană sau romani [va fi numit] câte un inspector pentru școlile respective.

(5) Ministerul Învățământului va numi în funcțiile de conducere ale inspectoratelor din alineatul precedent câte o persoană [din trei propuneri ale reprezentanților] consiliilor de administrație al școlilor fiecărei comunități naționale.

(6) Pentru funcțiile de inspector pentru învățământul în limbă germană sau romani, Ministerul Învățământului va numi câte o persoană de pe o listă care cuprinde trei propuneri venite din partea reprezentanților consiliilor de administrație ale școlilor comunității naționale respective.

(7) Pentru coordonarea activității din instituțiile de învățământ din județ, consiliile de administrație ale tuturor școlilor fiecărei comunități naționale vor alege un consiliu școlar compus din 21 de persoane.

(8) Pe teritoriul Ținutului Secuiesc pot fi create universități numai după avizul favorabil al regiunii respectiv al județului interesat.

Art. 18. (1) Președintele Consiliului Județean exercită atribuția de autoritate de securitate publică prevăzută în legile speciale corespunzătoare în ceea ce privește activitățile industriale peri-culoase sau de material exploziv, construcție publică, agenții, imprimării, în ceea ce privește organizarea ambulanței, a reglementărilor de muncă, [bolile] mentale de toxicomanie, respectiv protejarea minorilor.

(2) Pentru exercitarea acestor atribuții președintele Consiliului Județean poate solicita ajutorul poliției naționale sau a poliției locale.

Art. 19. Măsurile care se doresc a fi luate de organele de stat pe motiv de ordine publică [pentru a] suspenda sau limita validitatea atribuțiilor președintelui Consiliului Județean în materie de ordine publică pot fi luate numai după avizul consiliului județean competent.

Art. 20. În interesul asigurării legii și a reglementărilor regionale sau județene, președintele regiunii și președinții consiliilor județene pot solicita ajutorul poliției naționale sau celei locale.

Art. 21. Consiliul regional și cele ale județelor pot adopta norme de sancționare chiar penală în ceea ce privește respectarea normelor adoptate de consiliile respective.

Titlul II.

Organele regiunii și al județelor

Capitolul I. Organele regiunii

Art. 22. Organele regiunii sunt: consiliul regional și executivul regional.

Art. 23. (1) Consiliul regional este compus din 77 de membri aleși prin vot universal și direct pe teritoriul Ținutului Secuiesc.

(2) Alegerile se vor desfășura separat pentru reprezentanții fiecărei comunități naționale, componența consiliului trebuind să corespundă proporției acestora pe baza ultimului recensământ.

Art. 24. Consiliul regional exercită competențele normative atribuite regiunii, precum și alte atribuții care îi sunt conferite prin Constituție, prezentul statut și lege.

Art. 25. (1) Activitatea consiliului regional se desfășoară în două sesiuni având sediul în municipiul Odorheiu Secuiesc.

(2) Noul consiliu se reunește în 20 de zile de la data alegerii acestuia la convocarea președintelui regiunii în exercițiu.

Art. 26. (1) Membrii consiliului regional reprezintă întreaga regiune.

(2) Ei nu pot fi urmăriți pentru opiniile și voturile exprimate în exercițiul mandatului lor.

(3) Calitatea de membru al consiliului regional este incompatibilă cu exercitarea oricărei funcții publice de autoritate, cu excepția celui de membru în executivul regional.

Art. 27. (1) Consiliul regional își alege președintele și cei trei vicepreședinți.

(2) Cel puțin unul dintre vicepreședinții aleși trebuie să aparțină altei comunități decât cel al președintelui.

(3) În cazul demisiei, decesului sau pierderii mandatului, în locul președintelui sau a vicepreședinților se organizează alegeri pentru perioada rămasă cu respectarea prevederilor alin. (2).

(4) Vicepreședinții ajută activitatea președintelui. [Președintele] va alege vicepreședintele care îi ține locul în caz de absență sau de împiedicare a activității.

Art. 28. Activitatea consiliului regional se desfășoară pe baza regulamentului propriu, adoptat cu majoritatea absolută a membrilor acestuia.

Art. 29. (1) Președintele și vicepreședinții consiliului regional pot fi revocați cu majoritatea voturilor membrilor acestuia în caz de activitate necorespunzătoare.

(2) Consiliul regional trebuie convocat de urgență dacă cel puțin o treime din consilieri solicită revocarea președintelui.

(3) Dacă nici președintele, nici vicepreședinții consiliului regional nu convoacă în 15 zile de la depunerea solicitării de revocare ședința extraordinară a consiliului, aceasta se convoacă de președintele regiunii.

(4) Dacă nici președintele regiunii nu convoacă în 15 zile de la expirarea termenului prevăzut în alineatul precedent, ședința extraordinară a consiliului regional se convoacă de către prefectul regiunii.

Art. 30. (1) În cazul dizolvării prevăzută în alin. (6) și (7) ale art. 33 se vor organiza în cel puțin 3 luni alegeri parțiale pentru consiliile județene.

(2) Dizolvarea se realizează conform procedurilor prevăzute la alin. (6) și (7) ale art. 33. Decretul de dizolvare va fi semnat de o comisie compusă din trei membri ai consiliului regional care se dizolvă, în care sunt reprezentanți [ai] comunităților române și maghiare.

Art. 31. Consiliul regional este convocat de președintele acestuia în sesiuni ordinare în prima săptămână a lunilor februarie, respectiv septembrie sau în sesiuni extraordinare la solicitarea executivului regional a președintelui consiliului sau la solicitarea unei pătrimi a consilierilor în funcție, precum și în cazurile prevăzute de prezentul statut.

Art. 32. În domeniile normative care nu sunt de competența regiunii dar care reprezintă interes special pentru acesta, consiliul regional poate vota proiecte de acte normative. Acestea vor fi trimise de către președinte, Guvernului României, pentru a fi prezentate în Parlament. Un exemplar din proiect va fi trimis prefectului regiunii.

Art. 33. (1) Executivul regional își are sediul în municipiul Sfântu Gheorghe.

(2) Executivul regional este compus din președintele regiunii care prezidează Executivul și dintr-un număr de vicepreședinți conform deciziei consiliului regional.

(3) Președintele, vicepreședinții sunt aleși de consiliul regional dintre membri săi cu un scrutin secret și majoritate absolută.

(4) Componerea executivului regional trebuie să fie conformă cu proporția comunităților naționale reprezentate în consiliul regional.

(5) Președintele alege unul dintre vicepreședinți care îl înlocuiește în caz de urgență sau de împiedicare [a exercitării] atribuțiilor sale.

(6) Demisia majorității membrilor consiliului atrage dizolvarea acestuia și organizarea a noi alegeri, având efect și asupra conducerii executive ale regiunii.

(7) Consiliul regional poate fi dizolvat dacă din cauza imposibilității formării unei majorități devine nefuncțional.

Art. 34. (1) Membrii executivului regional rămân în funcție până la expirarea mandatului consiliului regional exercitând doar atribuțiile administrative curente până la numirea noului executiv regional de către consiliul nou ales.

(2) Dacă executivul regional a fost demis sau consiliul regional a fost dizolvat pe baza art. 33, atunci executivul regional exercită doar atribuțiile administrative curente până la numirea noului executiv regional de către consiliul în vigoare sau, după caz, de către consiliul nou ales.

Art. 35. Membrii executivului regional care nu își exercită corespunzător atribuțiile pot fi revocați de către consiliul regional.

Art. 36. Dacă este necesară numirea unui nou președinte sau membru al executivului regional în urma decesului, demisiei sau a pierderii mandatului de către acesta, președintele consiliului regional va convoca în 15 zile ședința extraordinară a consiliului.

Art. 37. Președintele regiunii este președintele executivului regional și reprezintă regiunea.

Art. 38. El participă la ședințele Guvernului României la care sunt tratate probleme ce privesc regiunea.

Art. 39. Președintele regiunii conduce serviciile publice deconcentrate ale ministerelor și ale celorlalte organe ale administrației publice centrale de nivel regional din Ținutul Secuiesc.

Art. 40. Președintele regiunii repartizează parte dintre atribuțiile executive membrilor executivului regional prin decret publicat în buletinul oficial al regiunii.

Art. 41. Executivul regional este organ executiv al regiunii, având următoarele competențe:

- a) elaborarea normelor de aplicare a actelor normative adoptate de consiliul regional;
- b) activitate administrativă în problemele de interes regional;
- c) administrarea patrimoniului regional, controlul gestiunii banilor publici [ai regiunii], a serviciilor publice [ale] regiunii, alte atribuții ce îi sunt conferite de prezenta lege sau de alte acte normative;
- d) adoptarea de măsuri urgente din competența consiliului regional sub rezerva supunerii ratificării acestuia la prima reuniune.

Art. 42. Executivul regional trebuie să fie consultat despre instituirea și reglementarea serviciilor naționale de comunicații și transport în care este interesat direct.

Art. 43. Consiliul regional poate delega executivului regional dreptul de a lua hotărâri în domeniile de competență ale consiliului, cu excepția dreptului de adoptare a actelor normative generale.

Capitolul II. Organele județene

Art. 44. (1) Autoritatea administrației publice locale constituită la nivel județean este consiliul județean compus din consilierii județeni aleși prin vot universal, egal, direct, secret și liber exprimat în condițiile legii, precum și din președintele consiliului județean ales prin vot direct.

(2) Atribuțiile consiliului județean sunt cele prevăzute în art. 91 al Legii nr. 215/2001, precum și cele prevăzute în prezentul Statut sau alte legi.

(3) Cu respectarea prevederilor constituționale și a principiilor de bază ale sistemului juridic din România, consiliul județean poate adopta cu majoritatea membrilor săi decizii în legătură cu forma și structura de administrare a județului, raporturile dintre organele județene, modul de demitere a conducerii executive cazurile de neeligibilitate și incompatibilitate în domeniile sus menționate, dreptul de inițiativă a populației la organizarea de referendum județean.

(4) Normele juridice prevăzute în alineatul precedent pot fi supuse controlului constituțional în 30 de zile la solicitarea Guvernului României.

(5) Normele juridice prevăzute la alin. (3) pot fi supuse unui referendum județean printr-o hotărâre specială a consiliului județean dacă în 3 luni de la publicarea acestuia un sfert din cetățenii cu drept de vot din județ sau o treime din membri consiliului județean solicită aceasta.

Art. 45. Consiliile județene din Ținutul Secuiesc se aleg în conformitate cu prevederile legale în vigoare, asigurând totodată prezența ambelor comunități naționale.

Art. 46. Membrii consiliului județean nu pot fi urmăriți pentru opiniile și voturile exprimate în exercitarea mandatului.

Art. 47. (1) Demisia majorității membrilor consiliului atrage dizolvarea acestuia și organizarea a noi alegeri, având efect și asupra conducerii executive al județului.

(2) Consiliul județean poate fi dizolvat dacă din cauza imposibilității formării unei majorități devine nefuncțional.

Art. 48. În funcția de vicepreședinte al consiliului județean este ales câte un reprezentant al comunității române și maghiare.

Art. 49. Președintele consiliului județean reprezintă județul.

Art. 50. Președintele consiliului județean are competențele prevăzute de art. 104 al Legii administrației publice locale nr. 215/2001.

Titlul III.

Adoptarea și publicarea reglementărilor regionale și județene

Art. 51. Proiectele de acte normative adoptate de consiliul regional sau consiliile județene sunt trimise către prefectul competent. Dacă în 30 de zile prefectul nu atacă norma în contencios administrativ, aceasta se publică și intră în vigoare.

Art. 52. (1) Dacă un proiect de act normativ poate atenta la egalitatea de drepturi dintre cetățenii aparținătoare diferitelor comunități naționale sau menținerii, protejării și dezvoltării culturale și de exprimare a identității etnice al acestor comunități, majoritatea consilierilor aparținători a unui grup etnic din consiliul regional sau consiliul județean pot solicita ca votul să aibă loc [în cadrul] comunității naționale.

(2) Dacă votarea separată nu a fost acceptată sau propunerea de act normativ a fost adoptată împotriva votului a 2/3 a comunității naționale care a formulat solicitarea, majoritatea acestei comunități poate solicita în 30 de zile, Curții Constituționale, controlul de constituționalitate asupra normei respective.

Art. 53. Actele normative regionale și județene sunt publicate în buletinul oficial al regiunii în limba română și în limba maghiară. Ele intră în vigoare la 7 zile de la publicare, cu excepția situației în care norma prevede un alt termen. Câte un exemplar din buletinul oficial este trimis prefectului competent.

Art. 54. Legile, decretele și hotărârile de guvern care interesează regiunea sunt publicate în limba maghiară în buletinul oficial al regiunii fără a prejudicia [data intrării lor] lor în vigoare.

Art. 55. Actele normative cu caracter general ale consiliului regional și [ale celor] județene, precum și cele ale executivului regional, respectiv celor județene, vor fi publicate pentru informare într-o parte specială a Monitorului Oficial al României.

Titlul IV. Colectivități locale

Art. 56. (1) În regulamentele de organizare și funcționare ale instituțiilor publice locale vor fi prevăzute norme de reprezentare proporțională a comunităților naționale din localitatea respectivă în componența organelor instituțiilor respective.

(2) În comunele din regiunea Ținutul Secuiesc, fiecare comunitate etnică cu o pondere mai mare de 5% din locuitorii comunei respective are dreptul de a fi reprezentat în consiliul comunal.

Art. 57. Organizarea și funcționarea instituțiilor publice cu activitate și în afara teritoriului Ținutului Secuiesc este reglementată de lege și hotărâri ale Guvernului României și este sub controlul acestuia.

Art. 58. Comunele își reglementează organizarea propriului personal, fără a prejudicia principiile generale fixate de normele regionale.

Titlu V. Domeniul public și patrimoniul regiunii și a județelor

Art. 59. Drumurile, autostrăzile, căile ferate și apeductele de interes exclusiv regional care sunt determinate prin normele de aplicare a prezentului statut, fac parte din domeniul public al regiunii.

Art. 60. (1) Pădurile proprietate de stat din regiune, minele, cu excepția celor de interes național, carierele de piatră și exploatații de turbă, de apă minerală a căror folosință este retrasă proprietarului de fond, edificiile destinate funcționării unor servicii publice regionale precum și mobilierul și alte bunuri ale acestora constituie patrimoniul inalienabil al regiunii.

(2) Imobilele din proprietatea statului situate în regiune sunt transferate în patrimoniul regiunii.

(3) Modalitatea transferului de bunuri ale statului prevăzut mai sus se reglementează prin normele de aplicare a prezentei legi.

Art. 61. Județele, conform noilor reglementări, intră în posesia bunurilor și drepturilor de natură imobiliară ale statului [aflate pe teritoriul lor] cu excepția celor de interes militar și a serviciilor de interes național, sau de interes regional.

Titlu VI. Finanțele regiunii și ale județelor

Art. 62. Veniturile bugetare ale regiunii se constituie din:

- a) venituri proprii, formate din: impozite, taxe, contribuții, alte vărsăminte, alte venituri și cote defalcate din impozitul pe venit;
- b) sume și cote defalcate din unele venituri ale bugetului de stat;
- c) subvenții primite de la bugetul de stat și de la alte bugete;
- d) donații și sponsorizări.

Art. 63. Fundamentarea veniturilor bugetului regiunii se bazează pe constatarea și evaluarea materiei impozabile și a bazei de impozitare în funcție de care se calculează impozitele și

taxele aferente, evaluarea serviciilor prestate și a veniturilor obținute din acestea, precum și pe alte elemente specifice, inclusiv pe serii de date, în scopul evaluării corecte a veniturilor.

Art. 64. Se fac venit al bugetului regiunii următoarele:

a) 50% din impozitul pe veniturile din transferul proprietăților imobiliare din patrimoniul personal colectat în urma transferului proprietăților de pe raza regiunii;

b) 20% din taxa pe valoarea adăugată colectată de la firmele din regiune, după efectuarea restituirilor către acestea;

c) 12% din impozitul pe venit încasat la nivelul fiecărei unități administrativ-teritoriale din raza regiunii;

d) 50% din profitul net realizat de Loteria Română pe teritoriul regiunii și 60% din taxa pe jocuri de noroc colectate la nivel de regiune.

Art. 65. Regiunea și județele au dreptul de a institui prin hotărâri ale consiliilor respective o proprie fiscalitate în conformitate cu sistemul fiscal național, în domeniul activității lor specifice.

Art. 66. (1) În vederea finanțării noilor atribuții prevăzute de prezentul statut, veniturile bugetelor județelor din cadrul regiunii se suplimentează cu următoarele cote defalcate din veniturile bugetului de stat:

a) 50% din veniturile din concesiuni și închirieri aferente obiectivelor concesionate sau închiriate în raza județului;

b) 50% din acciza aplicată pe produsele energetice și tutun produse/vândute în județ;

c) 50% din taxa pe valoarea adăugată colectată de la firmele din județ, după efectuarea restituirilor către acestea;

d) 50% din taxele pe utilizarea bunurilor, autorizarea utilizării bunurilor sau pe desfășurarea de activități;

e) 50% veniturile din taxe administrative;

f) 90% din toate [celelalte taxe] directe sau indirecte colectate de trezorerie, cu excepția taxelor locale sau ce revin regiunii ori altor instituții publice.

(2) Valoarea cotelor părți sus menționate include și veniturile care revin județului și care sunt realizate conform dispozițiilor legale ori administrative de birouri/puncte de lucru care nu se află pe teritoriul județului.

Art. 67. (1) Colectarea impozitelor și taxelor care se generează pe teritoriul Ținutului Secuiesc se realizează de către Direcția generală regională ale finanțelor publice Miercurea Ciuc prin structurile subordonate acesteia.

(2) Direcția Generală Regională a Finanțelor Publice Miercurea Ciuc se înființează prin reorganizarea Direcției Generale Regionale ale Finanțelor Publice Brașov. În aria de competență regională a Direcției Generale Regionale ale Finanțelor Publice Miercurea Ciuc intră județele Covasna, Harghita și Mureș, iar în cel a Direcției Generale Regionale ale Finanțelor Publice Brașov rămân județele Alba, Brașov și Sibiu.

Art. 68. (1) În vederea declarării și colectării impozitelor și taxelor [pe teritoriul] Ținutului Secuiesc, societățile comerciale care nu-și au sediul social în Ținutul Secuiesc au obligația de a înființa un punct de lucru, ca centru de profit.

(2) Declarația de înregistrare se va depune la organul fiscal competent în a cărei rază teritorială se află punctul de lucru. Punctul de lucru va primi, în consecință, un cod unic de înregistrare fiscală emis de organele fiscale competente ale Ținutului Secuiesc.

Art. 69. Direcția Generală Regională ale Finanțelor Publice Miercurea Ciuc preia gestionarea contribuabililor mari din regiune.

Art. 70. În limitele prevăzute de prezentul Statut, județele au competențe normative în materia finanțelor publice locale.

Art. 71. Pentru a putea face față exigențelor bilingvismului, județele Ținutului Secuiesc pot atribui cote părți suplimentare anumitor comune.

Art. 72. Pentru a asigura finanțarea activităților comunelor prevăzute de lege, consiliile județene din Ținutul Secuiesc vor atribui mijloace financiare adecvate comunelor determinate de comun acord [cu] președintele consiliului județean și reprezentanții comunelor interesate.

Art. 73. (1) Proiectul de buget înaintat de executivul regional sau de președintele consiliului județean se adoptă prin hotărârea consiliului regional sau, după caz, al celui județean.

(2) Diferitele capitole ale acestor bugete sunt adoptate cu majoritatea voturilor fiecărui grup etnic.

(3) Capitolele de buget care nu au primit numărul de voturi necesare pentru a fi adoptate vor fi supuse, în trei zile, dezbaterii unei comisii compuse din patru consilieri aleși de consiliu pe întregul mandat al acestuia, în care fiecare comunitate are câte doi membri propuși de comunitatea respectivă.

(4) Comisia va adopta un raport în 15 zile cu majoritatea voturilor membrilor comisiei fără ca un membru să aibă un vot decident (decisiv).

(5) Raportul înaintat de comisie trebuie să fie adoptat cu majoritatea voturilor membrilor consiliului. Dacă raportul nu a fost adoptat cu majoritatea cerută el se reîntoarce la comisie.

(6) Procedura de mai sus nu se aplică în cazul capitolelor de venit, a celor care privesc cheltuielile de investiții înscrise pe baza dispozițiilor specifice prevăzute de lege pentru exercițiul financiar respectiv și capitolelor necesare funcționării normale ale organelor și birourilor instituției respective.

(7) Deciziile prevăzute în alin. (4) și (5) nu pot fi atacate la Curtea Constituțională.

(8) Pentru adoptarea bugetului și a exercitării financiare al regiunii este nevoie de votul majorității consilierilor din fiecare județ.

Titlul VII.

Raporturile dintre stat, regiune și județe

Art. 74. (1) În fiecare județ este numit un prefect de către Guvernul României.

(2) Prefectul județului Covasna îndeplinește și funcția de prefect al Ținutului Secuiesc.

Art. 75. Atribuțiile prefectului:

a) Coordonează în conformitate cu directivele primite de la Guvernul României exercitarea atribuțiilor statului în județ și supraveghează bunul mers al serviciilor respective cu excepția administrării justiției, a apărării, a Băncii Naționale și a căilor ferate naționale care aparțin organelor centrale în domeniu, precum și atribuțiile care revin executivului regional;

b) Supraveghează exercitarea de către județ și alte instituții publice locale a funcțiilor delegate către ele de către stat și comunică observațiile eventuale președintelui consiliului județean.

Art. 76. (1) Controlul de legalitate ale actelor adoptate de consiliul Ținutului Secuiesc se face în 30 de zile de către prefectul județului Covasna.

(2) Controlul de legalitate ale actelor administrative ale executivului Ținutului Secuiesc se exercită de prefectul județului Covasna.

(3) Serviciile de pașapoarte vor fi coordonate de prefecturile județelor Ținutului Secuiesc.

Art. 77. (1) În privința menținerii ordinii publice prefectul răspunde în fața Ministerului de Interne.

(2) În acest scop el poate folosi forțele poliției statului și ale jandarmeriei și alte forțe armate cu respectarea prevederilor normelor legale de ordine publică și securitate națională.

(3) Atribuțiile Ministerului de Interne acordate de legea în vigoare nu pot fi schimbate.

Titlul VIII.

Cariera funcționarului public din Ținutul Secuiesc

Art. 78. (1) În județele Ținutului Secuiesc se instituie funcții civile distincte pentru cariera funcționarului public din administrația de stat sau județeană. Aceste funcții sunt determinate pe baza organigramelor serviciilor respective și [se] întocmesc în scopul unor măsuri adecvate pentru a garanta existența personalului necesar.

(2) Prevederile alineatului precedent nu se aplică pentru direcțiile administrației de interne a personalului de securitate publică și nici personalului administrativ din Ministerul Apărării Naționale.

(3) Posturile prevăzute în alin. (1) considerate a fi de carieră sunt rezervate cetățenilor aparținători ai fiecărei comunități naționale, ținând cont de compoziția etnică a județului rezultată din ultimul recensământ.

(4) Atribuirea posturilor rezervate cetățenilor aparținători comunităților naționale din județ până la nivelul prevăzut de alineatul precedent se va face treptat odată cu vacantarea posturilor.

(5) Stabilirea persoanelor pe funcțiile prevăzute în alin. (1) este garantat, cu excepția persoanelor care îndeplinesc o funcție pentru îndeplinirea căreia este nevoie de perfecționare continuă.

Art. 79. Dispozițiile articolului precedent sunt aplicabile și personalului din judecătoria, tribunale și curții de apel, respectiv a celor din parchetele de pe lângă acestea.

Titlul IX.

Organele judiciare

Art. 80. (1) În Ținutul Secuiesc se înființează o curte de apel cu reședința în municipiul Târgu Mureș prin reorganizarea curților de apel Târgu Mureș și Brașov.

(2) Prin reorganizarea prevăzută în alin. (1), competența Curții de Apel Târgu Mureș se extinde și asupra județului Covasna, care nu va mai aparține de competența Curții de Apel Brașov.

Art. 81. (1) Numărul magistraților aparținând comunităților române și maghiare de la Curtea de Apel Târgu Mureș, respectiv tribunalele județelor Covasna, Harghita și Mureș, precum și a judecătoriilor din aceste județe trebuie să fie în acord cu ponderea acestor comunități din teritoriile arondate.

(2) Ponderea prevăzută în alineatul precedent se va realiza treptat odată cu vacantarea posturilor de magistrați.

(3) Președinții sunt numiți de către președintele țării la propunerea Consiliului Superior al Magistraturii.

Art. 82. Un judecător ales dintre judecătorii aparținători comunității maghiare din regiunea Ținutul Secuiesc va face parte din Consiliul Superior al Magistraturii și va participa la judecarea tuturor cauzelor care privesc această regiune.

Art. 83. Președintele regiunii prin delegarea de competență de către președintele țării cu respectarea dispozițiilor legale în vigoare privind organizarea judiciară va numi, destitui, revoca mediatorii din regiune.

Art. 84. Actele administrative ale instituțiilor și organelor administrației publice cu sediul în regiune care [aduc atingere] principiilor de egalitate dintre cetățenii aparținători diferitelor comunități naționale pot fi contestate în fața secției contenciosului administrativ de pe lângă curtea de apel de către consiliul regional sau cel județean, iar în cazul măsurilor luate de comune, în fața tribunalelor județene, de către grupul consilierilor aparținând comunității naționale [a cărui majoritate] se simte lezată.

Titlul X.

Controlul exercitat de Curtea Constituțională

Art. 85. (1) Fără a prejudicia dispozițiile art. 52 și 73 din prezentul Statut, actele normative de ordin general ale regiunii sau ale județelor pot fi contestate în fața Curții Constituționale pentru încălcarea prevederilor Constituției sau a prezentului statut ori a principiului de egalitate între comunități naționale.

(2) Dreptul de contestare este al Guvernului României.

(3) Actul normativ general al regiunii mai poate fi contestat de către un consiliu județean al regiunii, iar actele normative generale ale județului pot fi contestate de consiliul regional sau de un alt consiliu județean din regiune.

Art. 86. (1) Legile, ordonanțele și ordonanțele de urgență ale Guvernului României pot fi contestate de către președintele regiunii sau președintele consiliului județean după dezbateri în consiliul respectiv pentru încălcarea prevederilor din prezentul statut sau a principiului de protecție al comunităților minoritare. Contestația va fi trimisă Avocatului Poporului care este obligat să sesizeze Curtea Constituțională.

(2) Dacă statul impietează printr-unul din actele sale asupra domeniului de competență atribuit prin prezentul statut regiunii sau județelor acestuia, regiunea sau județul interesat poate solicita Curții Constituționale soluționarea conflictului de competență.

(3) Solicitarea este înaintată de președintele regiunii sau al consiliului județean.

Titlul XI.

Utilizarea limbii maghiare

Art. 87. (1) Limba maghiară, alături de limba română este considerată limbă oficială în regiune. Redactarea bilingvă este obligatorie pentru toate actele normative cu caracter general precum și în alte cazuri în care prezentul statut prevede redactarea bilingvă.

(2) Toate diplomele, documentele, actele de stare civilă, actele notariale, extrasele de carte funciară, facturile și chitanțele eliberate pe teritoriul Ținutului Secuiesc de către instituțiile de învățământ, de cultură, evidența populației, carte funciară, precum și de către alte autorități ori societăți comerciale care funcționează pe teritoriul Ținutului Secuiesc, vor fi redactate, tipărite și eliberate în limba română și maghiară.

(3) Toate aceste acte redactate, tipărite și eliberate pe teritoriul Ținutului Secuiesc vor fi recunoscute pe teritoriul întregii țări ca acte oficiale.

Art. 88. (1) Cetățenii au dreptul de opțiune lingvistică. În cadrul relațiilor cu instanțele judiciare, instituțiile, organizațiile și administrațiile publice din Ținutul Secuiesc, toate persoanele au dreptul să folosească cele două limbi oficiale după alegerea lor. Acest drept obligă instituțiile, organizațiile și administrațiile publice, precum și în general entitățile private, atunci când exercită funcții publice, să comunice cu cetățenii în limba pe care o aleg aceștia.

(2) Toate persoanele, în cadrul relațiilor lor cu administrarea justiției, ministerul public, notariate și registre publice au dreptul să folosească una din cele două limbi oficiale, după alegerea lor, în toate acțiunile judiciare, notariale sau în legătură cu registrele organizate de stat și de a primi toate documentațiile oficiale editate pe teritoriul Ținutului Secuiesc în limba aleasă de aceștia, fără ca acesta să aibă cheltuieli suplimentare sau întâzieri procedurale din rațiunea limbii utilizate. Nici o traducere nu poate fi solicitată cetățeanului.

(3) Cu excepția cazurilor prevăzute de normele de aplicare privind folosirea celor două limbi în cazul actelor destinate tuturor cetățenilor rezidenți din regiune, în cazul actelor individuale chiar destinate unui public larg sau mai multor servicii, folosirea separată a uneia sau alteia dintre limbi este recunoscută. În cadrul instituțiilor de tip militar, limba română este unica limbă oficială.

(4) Pentru garantarea dreptului la opțiune lingvistică, judecătorii, procurorii, notarii, responsabilii de la registrul comerțului, evidența populației, cartea funciară, personalul din serviciile administrației judiciare, pentru a putea obține un serviciu în aceste instituții pe teritoriul Ținutului Secuiesc, trebuie să justifice, conform prevederilor legale, că posedă cunoștințe suficiente ale ambelor limbi care îi fac apti să-și exercite atribuțiile corespunzătoare activității lor.

(5) Pentru a garanta dreptul la opțiune lingvistică, serviciile deconcentrate ale ministerelor și ale celorlalte organe ale administrației publice centrale din unitățile administrativ-teritoriale cu activitate pe teritoriul Ținutului Secuiesc, trebuie să dovedească că personalul angajat posedă cunoștințe suficiente ale celor două limbi pentru a putea exercita atribuțiile pe care le au în legătură cu activitatea profesională.

(6) Cetățenii rezidenți pe teritoriul Ținutului Secuiesc au dreptul să se adreseze în scris Curții Constituționale și instanțelor judecătorești în limba maghiară. Instanțele sunt obligate să primească aceste înscrisuri și să recunoască întreaga lor eficacitate juridică.

Art. 89. Administrațiile publice din regiune trebuie să folosească în raportul lor cu cetățenii vorbitori de limbă maghiară limba maghiară, precum și toponimele maghiare.

Titlul XII.

Dispoziții tranzitorii și finale

Art. 90. (1) Prezentul Statut poate fi modificat prin procedura prevăzută legilor constituționale.

(2) Inițiativa de modificare a prezentului Statut poate reveni și consiliului regional.

(3) Proiectele de modificare înaintate de Guvernul României sau inițiativele legislative depuse de parlamentari sunt transmise consiliului regional și consiliilor județene pentru aviz conform care trebuie să fie dat în cel mult 2 luni.

(4) Propunerea de aviz favorabil se supune referendumului regional.

Art. 91. (1) Fără a prejudicia dispozițiile art. 89, dispozițiile din Titlul VI pot fi modificate printr-o lege ordinară la solicitarea comună a Guvernului României și a executivului regiunii sau, după caz, consiliului județean competent.

(2) Dispozițiile articolelor 27 și 47 pot fi modificate printr-o lege organică la solicitarea comună a Guvernului României și a executivului regiunii sau, după caz, a consiliului județean.

Art. 92. (1) Până la intrarea în vigoare a normelor de aplicare a prezentului Statut și a normelor necesare adoptate de consiliul regional respectiv consilii județene, competențele statului rămân în vigoare.

(2) Normele de aplicare a prezentului Statut vor fi aprobate prin hotărâre de Guvernul României după consultarea unei comisii compusă de 12 membri din care 6 reprezentanți ai Guvernului României și câte 2 reprezentanți ai fiecărui județ.

Art. 93 Normele de aplicare prevăzute în articolul precedent vor fi adoptate în 6 luni de la intrarea în vigoare a prezentului Statut.

Art. 94. (1) Lista bunurilor mobile și imobile care aparțin patrimoniului de interes național excluse din competența decizională a regiunii sau a județului se întocmește de Ministerul Culturii într-un interval de 6 luni de la intrarea în vigoare a prezentei legi.

(2) Normele de aplicare al art.17 din prezentul Statut se elaborează de Ministerul Învățământului și se adoptă de Guvernul României în 9 luni de la intrarea în vigoare a prezentei legi.

(3) Dacă normele prevăzute la alineatul precedent nu au fost adoptate, județele pot adopta hotărâri administrative privind funcționarea instituțiilor prevăzute la art. 17.

Art. 95. Traducerea în limba maghiară a textului Legii Statutului special al Ținutului Secuiesc se publică în Monitorul Oficial al României și în buletinul oficial al regiunii.

Art. 96. (1) Până la validarea consiliului regional ales conform prezentului statut, consiliul regional va fi compus din membrii consiliilor județene în funcție în județele Covasna, Harghita și Mureș, delegați de către consiliile respective, menținând componența acestora după cum urmează: județul Covasna – 23 membri, județul Harghita – 25 membri, județul Mureș – 29 membri.

(2) În termen de 6 luni de la intrarea în vigoare a prezentului statut vor fi aleși membrii executivului regional interimar, dintre consilierii delegați conform alineatului precedent.

(3) Executivul regional interimar va fi în funcție până la alegerea noului executiv regional, după validarea consiliului regional rezultat din primele alegeri locale naționale de după intrarea în vigoare a prezentului statut.

(4) Pe perioada îndeplinirii funcției de consilier regional interimar, membrii consiliului regional vor fi suspendați din funcția publică de autoritate pe care o dețin.

Art. 97. Statutul de regiune autonomă al Ținutului Secuiesc poate fi desființat numai printr-o lege constituțională și numai în urma unui referendum organizat în Ținutul Secuiesc cu această temă. Decizia referendumului este considerată valabilă numai dacă o majoritate de 50% din numărul total a persoanelor înscrise pe listele electorale votează pentru desființarea statutului de regiune autonomă.